

31-05-2025 Vlinders en libellen in de duinen van Hoek van Holland

Het beloofde een prachtige dag te worden: zonnig en 25 graden. Je zou zeggen ideaal vlinderweer, maar niets is minder waar. We zitten tegen de beruchte juni-dip aan - een periode waarin dagvlinders nog niet zo actief zijn. Er was een heel gevarieerde groep deelnemers aanwezig, van jong tot oud. Op de vraag of ze hier bekend waren, antwoordden de meesten bevestigend. Maar toen ik vroeg of ze ook de natuur in de duinen kenden, kreeg ik te horen dat ze er wel doorheen wandelen, maar eigenlijk niet weten wat er allemaal leeft.

Een trage start met verrassende ontdekkingen

We zetten bewust een langzame pas in. Wie iets wil zien van de natuur moet eerst leren vertragen. Al snel stonden we stil - de eerste vlindersoort was al waargenomen.

De vlinderwereld kent verschillende groepen, waaronder dag- en nachtvlinders. In Nederland leven ongeveer 53 verschillende soorten dagvlinders. Er zijn in totaal meer dan 2400 soorten vlinders, maar de meeste zijn nachtvlinders of microvlinders. Je raadt het al: het werd weer een echte "motjesdag"!

De bastaardsatijnrups en bastaardrupsen

De eerste soort die we vonden behoort tot de macro-nachtvlinders: de bastaardsatijnrups. Deze kun je tegenkomen in de duinen en op het strand. De jonge rupsen nestelen zich in bomen en heesters, vooral in duindoorns, maar ook in meidoorns, sleedoorns, eiken en berken.

Je herkent hun nesten aan het webachtige spinsel. In het voorjaar verlaten de rupsen hun nest en verspreiden zich over allerlei planten. Eind mei en begin juni heb je de meeste kans op last van hun brandharen - later in de zomer kunnen deze nog steeds problemen veroorzaken doordat ze door de wind worden verspreid.

Bastaardsatijnrups

Bastaardrups

De larve van de bladwesp is een bastaardrups die lijkt op een rups met echter twee duidelijke verschillen. De larve heeft zes of meer paar propoten op het achterlijf (een rups maximaal vijf) en er zijn twee enkelvoudige ogen in plaats van zes zoals bij de rups.

Van macro naar micro de beste camouflage

Kokermotten en zakdragers, dit zijn over het algemeen kleine, slanke motten met vaak gespleten vleugelranden die een franje-achtig effect geven. De larven voeden zich met bladeren, bloemen of zaden van hun waardplant.

Wanneer ze naar buiten komen, bouwen ze vaak een beschermend omhulsel van plantaardig materiaal. Interessant is dat deze rupsen monofaag zijn - ze zijn strikt gebonden aan hun voedselplanten en eten zelfs bij honger niet van andere planten.

Zakdragers verschuilen zich de hele dag in een zelfgemaakte 'zak' om hun kwetsbare achterkant te beschermen. Deze zakken worden gemaakt van verschillende materialen: stukjes blad, dennennaalden, gras, kleine steentjes en soms zelfs dode insecten.

Haartjeskokermot (*Coleophora pennella*)

De gewone zakdrager (*Psyche casta*)

Blauwgrasland en natuurextremen

De blauwgraslanden in de duinen zijn schrale, vochtige hooilanden in natte duinvalleien. Deze worden gekenmerkt door een rijkdom aan plant- en diersoorten. Een opvallend verschil, in de zomer van 2023 stond dit duinvallei hier compleet droog, terwijl het in 2024 tot aan de duinpaden vol water stond. Deze extremen hebben grote gevolgen voor flora en fauna. Soorten die niet tegen droogte kunnen waren verdwenen in 2023, terwijl soorten die niet tegen extreme nattigheid kunnen dit jaar afwezig zijn. Gelukkig staat er dit jaar wel water in de poel en staan er weer wat stukken droog. Bij het betreden van de vallei hoorden we ze al: kikkers en padden die zich goed lieten horen. Vooral de rugstreeppad viel op - herkenbaar aan de gele streep op de rug. Deze middelgrote pad (4-7 cm) houdt van zanderige bodems en kleine, ondiepe duinmeertjes.

We zagen verschillende libellensoorten, de grote keizerlibel, zwervende heidelibel en het lantarentje. Aan de oeverplanten hingen nog larvehuidjes - een mooi bewijs van hoe belangrijk oevervegetatie is voor waterdiertjes die de transitie van water naar land maken.

Motjesdag

We zagen weinig dagvlinders maar des te meer motjes, rupsen, enkele libellensoorten en veel ander leven zoals een schietmot. Ook het zeldzame heggerank-lieveheersbeestje werd gevonden. Een geslaagde struin dag door de duinvallei - als je gaat kijken naar nachtvlinders en microvlinders raak je werkelijk niet uitgeteld!

Rietvink(rups) en een schietmot

Foto en tekst: Sharida Bhageloe